Lokal uddannelsesplan		2025
Ansvarlig		Heidi Nickelsen og Christina Krogsgaard Kylling
Version	Social- og Sundhedshjælper GF2 20 uge	

Indholdsfortegnelse

Brugs- og læsevejledning **5**

Begrebsafklaring **6**

Kompetencemål, fagmål, læringsmål, oplæringsmål *6*

Fag, temaer og aktiviteter *7*

Taksonomier *7*

Lovgrundlag og bekendtgørelser **10**

Elevernes arbejdstid *10*

Prøver og eksaminer *11*

Nedslag i værdigrundlag, FPDG og øvrige retningslinjer **12**

Indledning *12*

Værdigrundlag og Verdensmålsskole *13*

Udvalgte pædagogiske og didaktiske principper *14*

1. Det 21. århundredes kompetencer: 14
2. Bæredygtighed: 16
3. Sproglig opmærksomhed: 16
4. Digital handlekompetence: 17
5. Simulation, velfærds- og læringsteknologi: 17

Udvalgte understøttende elementer af skole- og læringsmiljø *18*

Understøttelse af undervisningen **19**

Studievejledning *19*

Pædagogisk Ressourcecenter *19*

Eleven i centrum – læring i øjenhøjde 19

Stærke sproglige, matematiske, læse- og studiekompetencer 19

Digital forståelse og informationskompetence 20

Praksisnær læring gennem simulation, cases og medieproduktion 20

Overordnet om GF2 Social- og sundhedshjælper LUP'en **21**

Eleven skal have følgende kompetencer på begynderniveau: 21

Overgangskrav til hovedforløbet *22*

Formål og beskrivelse af uddannelsen **22**

Fag på Grundforløb 2 ..... *22*
Undervisningstiden 23
Undervisningen 23

Opbygning af det uddannelsesspecifikke fag **23**

Aldersro *24*
Kompetencemål 24
Evaluering og bedømmelse 24

Case: Kirsten Smit *25*
Indhold 25
Kompetencemål 25
Evaluering og bedømmelse 26

Case: Finn Backmann *26*
Indhold 26
Kompetencemål 26
Evaluering og bedømmelse 27

Case: Tove Vang *27*
Indhold 27
Kompetencemål 27
Evaluering og bedømmelse 28

Case: Nadire Berk *28*
Indhold 28
Kompetencemål 29
Evaluering og bedømmelse 29

Case: Birte Blume *29*
Indhold 29
Kompetencemål 30
Evaluering og bedømmelse 30

Grundforløbsprøven *30*

Virksomhedsforlagt undervisning (VFU) **30**

Overgangsdage **31**

Motion **31**

Dansk **32**

Niveau E 32
Niveau D 36
Fortolkning (T) 36
Fremstilling (F) 37
Evaluering og bedømmelse 38

Naturfag **40**

Indhold 41
Evaluering og bedømmelse 42

Brugs- og læsevejledning

Om LUP'erne på SOSU Østjylland kan man overordnet sige:

- LUP'erne på SOSU Østjylland er en **central del af skolens værdimæssige og pædagogisk/didaktiske fundament**, der dels fungerer som en fælles rettesnor og inspirationskilde for både nye og erfarne undervisere.
- LUP'erne på SOSU Østjylland giver indsigt i, hvordan vi sammen skaber den bedste undervisning for vores elever og skal dermed betragtes som både en **håndbog og et opslagsværk** for, hvordan undervisning tilrettelægges på skolen.
- LUP'erne på SOSU Østjylland fastlægger **ikke en bestemt metode, men sikrer, at undervisningen hviler på fælles værdier og en ensartet tilgang til læring, elevinddragelse og faglig udvikling**. Underviserne har dermed metodefrihed og kan tilpasse deres undervisning ud fra faglige vurderinger og erfaringer, men vi har samtidig givet håndslag på, at det sker inden for de pædagogiske og didaktiske rammer som LUP'erne beskriver. På den måde kombineres fleksibilitet med en fælles retning, der sikrer undervisning af høj kvalitet og understøtter elevernes faglige, personlige og sociale udvikling. Derfor er det vigtigt, at underviserne løbende forholder sig til og anvender LUP'erne aktivt i deres praksis.
- Undervejs i LUP'en vil der være henvisninger til centrale dokumenter, hjemmesider og andet analogt og digitalt materiale, som kan hjælpe interne og eksterne interessenter til en dybere forståelse af hvordan vi griber undervisningen an på SOSU Østjylland. Fra tid til anden vil der også være henvisninger til interne dokumenter, som kun ansatte på SOSU Østjylland vil kunne tilgå.

På SOSU Østjylland er bygget op af to dele: **en fælles del** og **en uddannelsesdel**.

- **Den fælles del** gælder for alle uddannelser på SOSU Østjylland og beskriver de overordnede principper og værdier, der danner fundamentet for skolens undervisning. Her samles de fælles pædagogiske og didaktiske retningslinjer, skolens vision og mission, samt centrale elementer af det Fælles Pædagogisk og Didaktisk Grundlag (FPDG). Denne del sikrer en ensartet tilgang på tværs af uddannelserne og skaber en fælles forståelse af, hvordan vi bedriver undervisning.
- **Uddannelsesdelen** beskriver de enkelte uddannelsers fag, aktiviteter, prøver, osv. Uddannelsesdelen er tilpasset den specifikke faglighed, fagstruktur og de aktiviteter, der kendetegner uddannelsen. Her beskrives, hvordan undervisningen konkret udmøntes i forhold til fagene, aktiviteterne og læringsforløbene, så det bedst understøtter elevernes læring og udvikling. Uddannelsesdelen hviler på indholdet i den fælles del, og dermed sikres en rød tråd i undervisningen på SOSU Østjylland, hvor alle uddannelser bygger på samme værdigrundlag og pædagogisk/didaktiske tilgang, samtidig med at de bevarer deres faglige særpræg og fleksibilitet.

Begrebsafklaring

Kompetencemål, fagmål, læringsmål, oplæringsmål

Målene for et undervisningsforløb hænger tæt sammen med det faglige indhold og er en formel beskrivelse af, hvad eleven skal opnå i forløbet. Disse mål danner grundlaget for planlægning af undervisningen samt for den afsluttende bedømmelse.
Målene for undervisningen formuleres konkret og handlingsorienteret, så det tydeligt fremgår, hvilke præstationer eleven skal udføre for at opnå målet. Hvis målene allerede er beskrevet i uddannelsens fagmål, kan disse anvendes direkte. Da mål fra bekendtgørelser og uddannelsesordninger ikke altid er særligt handlingsorienterede, kan det dog være nødvendigt at omskrive dem til mere klart forståelige og detaljerede læringsmål.

Som underviser vil du støde på følgende typer mål i uddannelsen:

- **Kompetencemål** beskriver de overordnede færdigheder og viden, som eleverne skal opnå i løbet af hele deres uddannelse og ved uddannelsens afsluttende prøver. Disse mål er ofte brede og fokuserer på at udvikle elevernes evne til at anvende deres viden og færdigheder i forskellige sammenhænge. Kompetencemålene er fastsatte og findes i bekendtgørelsen for uddannelsen.
- **Fagmål** relaterer sig direkte til de enkelte fag, som findes på uddannelsen. De beskriver, hvad eleverne skal lære inden for et bestemt fagområde. Fagmålene er ofte detaljerede og kan omfatte specifikke emner, færdigheder og viden, som eleverne skal tilegne sig. Fagmålene er fastsatte og findes i uddannelsesordningen fra Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU).
- **Læringsmål** er en konkretisering af fagmålene, der beskriver, hvad eleverne skal kunne efter en undervisningsperiode. Læringsmålene er lavet af undervisere og findes her i LUP'en. Der er altså tale om omskrevne mål fra bekendtgørelser og uddannelsesordninger, som gør dem mere konkrete og handlingsorienterede. Det er underviserens opgave at fastlægge læringsmålene, som ofte kan være tværfaglige og dække dele af flere fagmål. Skolens masterplan på ITSLearning indeholder de relevante læringsmål.
- **Oplæringsmål** vedrører den praktiske del af uddannelsen og sikrer, at eleven opnår de nødvendige færdigheder i løbet af oplæringsperioden. Det er oplæringsvejlederen og den oplæringsansvarlige, der sørger for, at oplæringsmålene opnås. Målenes sværhedsgrad og krav til elevens selvstændighed øges løbende gennem uddannelsen. Oplæringsmålene ligger tæt op ad kompetencemålene og findes i uddannelsesordningen for den enkelte uddannelse.

Der er løbende fokus på formativ feedback i forbindelse med kompetencemål, fagmål og læringsmål, samt i forbindelse med lektier, opgaver, afleveringer og i den daglige undervisning. Formativ feedback hjælper eleverne med at forstå deres progression, og hvad de skal arbejde med for at opnå målene.

Fag, temaer og aktiviteter

I uddannelsesdelen af LUP'en vil man støde på forskellige fag, temaer og aktiviteter, og grundlæggende kan man sige, at alt hvad eleverne foretager sig på skolen skal være beskrevet her – uagtet om det drejer sig om et eksaminationsfag eller ej, en tværfaglig tematik, en aktivitet i løbet af en skoleperiode eller noget helt andet. Det drejer sig om:

- **Uddannelsesspecifikke fag**, som er centrale for udviklingen af elevernes erhvervsfaglige kompetencer.
- **Grundfag**, som fx dansk, engelsk og naturfag er almene og grundlæggende i forhold til uddannelsens faglige kompetencer.
- **Valgfag**, som bidrager til udvikling af elevernes faglige og personlige kompetencer. Valgfag forkortes VAF og emnerne for disse valgfag besluttes af skolen.
- **Valgfrit uddannelsesspecifikt fag**, bidrager til udviklingen af elevernes faglige og personlige kompetencer. Disse forkortes VUF, og mål og emner for disse er beskrevet i uddannelsesordningen for den enkelte uddannelse.
- **Temaer**, vil som oftest være tværfaglige og vil fremgå af nogle uddannelsers beskrivelser. Et tema kan fx dække over et emne som dels er væsentligt for den enkelte elev at få indsigt i og som samtidig vil rumme potentiale for at inkludere flere fag.
- **Aktiviteter**, kan fx være en samling, en studietur eller noget andet, som ikke direkte er en del af uddannelsen, men som dog har potentiale til fx at understøtte elevens almene dannelse.

Taksonomier

Målene i LUP'en er beskrevet ud fra det taksonomiske niveau i de *4 præsentationsstandarder** der anvendes til at inddele læring i niveauer, og som afspejler i hvilken rækkefælge vi tilegner os læring, og hvad eleven skal kunne før vedkommende kan gå videre til næste læringsniveau.

- **1. begynder niveau**
- **2. rutineret niveau**
- **3. avanceret niveau**
- **4. ekspert niveau** (ekstraniveau, som ligger ud over uddannelsens obligatoriske mål)

Beskrevet i Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser:

- **Præstation*; at gøre noget, at handle, og omfatter at kunne udføre praktiske opgaver, eller at kunne gengive og forklare teori.
- ***Standard*; er i forhold til hvilket niveau handlingen ligger på, og dermed hvor kompleks den er.

Målene i erhvervsuddannelserne skal være handlingsorienterede, og kompleksiteten er beskrevet med et verbum med udgangspunkt i præsentationsstandardens niveau.

Kompleksitet omfatter 3 elementer:

- Kompleksiteten i selve arbejdsfunktionen eller opgaven.
- Kompleksiteten i situationen, hvori arbejdsfunktionen eller opgaven skal udføres. Det i forhold til forudsigelighed og samarbejde.
- Grad af ansvarlighed og selvstændighed.

Præstations-standart	**Verbum**		**Arbejdsfunktion / opgave**		**Situation**	**Grad af ansvar og selvstændighed**
Begynder	Deltage i Genkende Gengive	Betjene Genfortælle medvirke	Grundlæggende Enkle Almindeligt forekommende basale	Selve aktiviteten (arbejdsfunktionen eller opgave)	I kendte situationer I overskuelige situationer I almindelige situationer	Under vejledning Selvstændighed grundlæggelse Efter instruktion
Rutineret	Planlægge Gennemføre Fremstille Tilegne sig viden Varetage Betjene Indgå	Tilpasse Justere Udvælge Sætte sig ind i Sammenligne assistere	Almindelige Kendte Sædvanlige Et sortiment af Daglige Standard traditionelle	Selve aktiviteten /arbejdsfunktion eller opgave)	Kendt situation Alene og i samarbejde med andre fleksibilitet	Selvstændigt Omstillingsevne Sikkerhedsmæssigt korrekt Ud fra beskrivelser / anvisninger
Avanceret	Vurdere Planlægge Igangsætte Vise initiativ Formulere Begrunde	Vejlede Optimere Koordinere Kombinere Tilpasse	Avancerede Sammensatte Komplicerede komplekse	Selve aktiviteten /arbejdsfunktion eller opgave)	Ikke - rutine - situationer Ukendte nye	Kreativitet Selvstændigt ansvar Kvalitetssans Initiativ

Ekspert	Argumentere Evaluere Vurdere Reflektere Udvikle	Implementere nyt Projektere Perspektivere Udvikle nye metoder	Specialiserede Alle former for Ekstraordinære kreative	Selve aktiviteten /arbejdsfunktion eller opgave)	Komplekse Opståede (nye) problemer Ny kontekst Alle relevante sammenhænge Hele processer fra planlægning over udførelse til evaluering og kommunikation Under stort arbejdspres	Innovativ Målrettet Med overblik Kvalitetssikring Selvstændigt ansvar

Kilde: Taksonomivejledning – at beskrive må efter præstationsstandarden i erhvervsuddannelserne.
https://emu.dk/sites/default/files/2021-05/Taksonomivejledning.pdf

Lovgrundlag og bekendtgørelser

Fællesudvalget for erhvervsrettede velfærdsuddannelser (FEVU) har det faglige ansvar for udvikling af uddannelserne, så de matcher arbejdsmarkedets behov. De fastsætter uddannelsesordninger, bestemmer varighed, struktur og kompetencemål for social- og sundhedsuddannelserne.
Børne- og Undervisningsministeriet har ansvaret for grundskolen, dagtilbud, ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og visse typer voksenuddannelser m.m.
Alle bekendtgørelser kan findes på Om FEVU og uddannelsesordninger på Hent Data under børne- og undervisningsministeriet ved blot at skrive uddannelsens navn.

Elevernes arbejdstid

- § 19: Skolen skal gennemføre lærerstyret undervisning i grundforløbet med et gennemsnitligt minimumstimetal på 26 klokketimer pr. uge for den enkelte elev og lærling. Denne undervisning tillagt elevernes og lærlingenes selvstændige opgaveløsning, hjemmearbejde og forberedelse m.v., gennemføres som fuldtidsundervisning, jf. § 69, stk. 3.
    - Stk. 2. Ved lærerstyret undervisning forstås undervisning:
        - 1) som er skemalagt,
        - 2) som er tilrettelagt af læreren,
        - 3) som er obligatorisk for eleven og lærlingen,
        - 4) hvor læreren umiddelbart er fysisk eller digitalt tilgængelig, og
        - 5) hvor læreren er aktiv opsøgende i forhold til elevernes og lærlingenes læring.
    - Stk. 3. Den faktisk afholdte lærerstyrede undervisning skal løbende være registreret således, at registreringen er tilgængelig i det studieadministrative system, som skolen anvender.
- § 20. Skolen skal tilrettelægge undervisningen i grundforløbet således, at den samlede undervisningstid omfatter motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter pr. undervisningsdag.
    - Stk. 2. Skolen kan yderligere tilbyde eleverne og lærlingene aktive pauser eller motionstilbud i forlængelse af skoledagen.

Kilde: Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser
For fuldtidsundervisningen på hovedforløbene gælder det, at: *"Det skal sikres, at elever på skoleophold i hovedforløbet modtager lærerstyret undervisning 37 timer ugentligt svarende til den elevløn, som eleven modtager. Da eleven/lærlingen er ansat og lønnes af en virksomhed, skal det være skolens ansvar at kunne redegøre for, at eleven har modtaget fuldtidsundervisning på konkret foranledning fra en virksomhed."*
Kilde: eud-udspil---erhvervsuddannelser-med-høj-kvalitet-for-virksomheder-og-elever.pdf

Prøver og eksaminer

På SOSU Østjylland afvikles prøver og eksamener i overensstemmelse med gældende bekendtgørelser og retningslinjer. Vi sikrer, at prøverne afspejler de pædagogiske og didaktiske principper, der danner grundlag for undervisningen, og at de understøtter elevernes faglige progression.
Ved slutningen af en skoleperiode afgiver fagets underviser en vurdering af elevens standpunkt, som kan udmønte sig i en delkarakter. Når et fag afsluttes, gives der en standpunktsbedømmelse.

- For grundfag afholdes en grundfagsprøve ved fagets afslutning.
- For uddannelsesspecifikke fag, gives en standpunktsbedømmelse eller afholdes en afsluttende prøve.
- Hele uddannelsesforløbet afsluttes med en afsluttende prøve.

De generelle prøvebestemmelser samt specifikke bestemmelser for uddannelser og fag kan findes i eksamenshåndbogen på skolens hjemmeside, www.sosuoj.dk. Bedømmelsen kan enten være **bestået/ikke bestået** eller afgives som en karakter efter **7-trinsskalaen.** For en detaljeret beskrivelse af eksamensformer, procedurer og praktiske forhold henvises til skolens eksamenshåndbog, hvor al relevant information er samlet. Her kan undervisere, censorer, elever og andre interesserede finde konkrete retningslinjer for afvikling af eksamener, vurderingskriterier og andre væsentlige forhold i forbindelse med prøver og eksamen.

Nedslag i værdigrundlag, FPDG og øvrige retningslinjer

Indledning

I dette afsnit kan man læse om udvalgte elementer af de værdier, vi bygger skole på, om udvalgte elementer af den pædagogik og didaktik, vi indarbejder i undervisningen, samt øvrige udvalgte og betydningsfulde retningslinjer for elevernes skolegang. Vi prioriterer tiltag, der gør en forskel for eleverne – både fagligt, personligt og socialt. De prioriterede tiltag er en naturlig del af vores praksis og erstattes løbende af nye initiativer, der styrker undervisningen og elevens vej mod deres videre karriere. Der er altid fokus på at sikre, at eleverne bliver så dygtige som muligt og udvikler sig fagligt, personligt og socialt i et læringsmiljø, der understøtter deres potentiale og forbereder dem til en fremtid i sundheds- og omsorgssektoren. Det betyder, at nedslagene og de udvalgte elementer er indarbejdet i beskrivelsen af skoleperioder, temaer, fag og aktiviteter. Desuden vil man i beskrivelsen eller gennem iagttagelse af undervisningen, kunne få øje på:

- At underviseren er klasseleder i klasserummet.
- At underviserne på SOSU Østjylland tilrettelægger undervisningen med udgangspunkt i en kreativ og dynamisk tilgang, der engagerer og motiverer vores elever.
- At underviserne på SOSU Østjylland bestræber sig på at bruge vores faglokaler mest muligt for at skabe en autentisk og praksisnær læringsoplevelse, hvor teori og praksis smelter sammen.
- At underviserne bestræber sig på at inddrage materialer og teknologier i undervisningen, når det er relevant, for at sikre en kreativ og eksperimenterende ramme, hvor eleverne kan arbejde hands on med teknologier og løsninger, der udfordrer og udvikler deres faglige kompetencer og innovative evner.
- At underviserne på SOSU Østjylland prioriterer helhedsorienteret og praksisnær undervisning, der sikrer en klar kobling mellem uddannelsens indhold og elevernes kommende arbejdsliv.
- At varierende undervisning inddrages i det daglige arbejde for at styrke trivslen og læringsevnen hos eleverne, samt for at tilgodese forskellige læringsstile.
- At feedback og feedforward er integrerede elementer af undervisningen – både i forholdet mellem underviser og elev, men også fra elev til elev. Desuden arbejder vi aktivt med at synliggøre hvornår der er tale om feedback og feedforward.

Underviserne på SOSU Østjylland har stor autonomi til at vælge de metoder og tilgange, der bedst matcher elevernes behov og læringsmål. Samtidig arbejder vi konstant ud fra SOSU Østjyllands værdigrundlag og det Fælles Pædagogisk Didaktiske Grundlag (FPDG) samt de beslutninger, vi i fællesskab har truffet vedrørende undervisningen. Det betyder, at elever på SOSU Østjylland kan forvente at møde ovenstående tilgang til undervisningen jævnligt i løbet af deres uddannelse. Desuden vil de jævnligt møde de værdier og

pædagogisk/didaktiske principper, der bliver beskrevet herefter, samt elementer som er en del af SOSU Østjylland, men som ikke direkte er en del af skemaet og undervisningen.

Værdigrundlag og Verdensmålsskole

På SOSU Østjylland har vi **fire grundlæggende værdier** (jf. Værdigrundlaget), som vi altid forholder os til i dagligdagen og undervisningen. For os er de fire værdier lige vigtige, og alt det vi laver med eleverne i dagligdagen og undervisningen, vil altid kunne føres tilbage til værdigrundlaget.

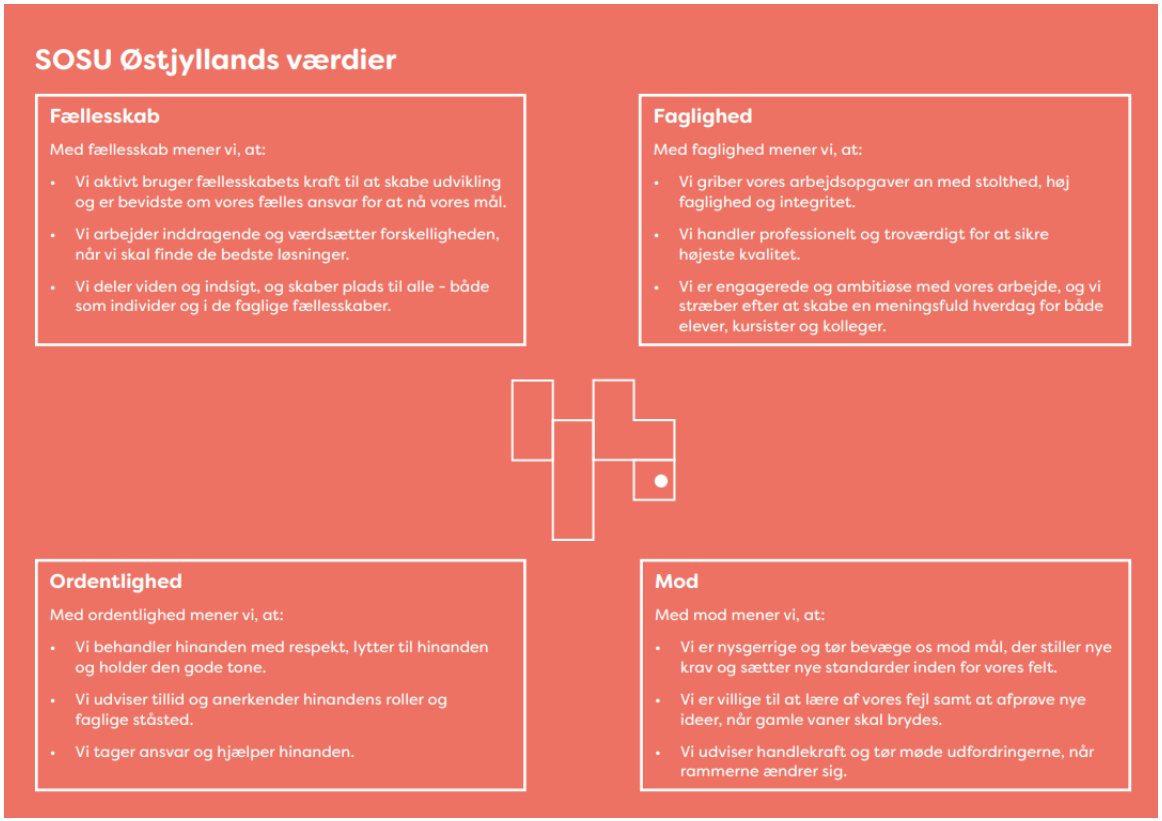

SOSU Østjylland er UNESCO **Verdensmålsskole** og dermed har vi forpligtet os til at arbejde for den bæredygtige dagsorden og have et *whole school approach*[1]. Her på skolen er udvalgt fire verdensmål, som er særlig relevante for os:

- Sundhed og trivsel
- Kvalitetsuddannelser
- Ansvarligt forbrug og produktion
- Partnerskaber for handling

Vi ser det bl.a. som vores opgave, at danne og uddanne vores elever til at kunne handle bæredygtigt. Og netop derfor er arbejdet med bæredygtighed i fagene en vej til at sikre, at eleverne opnår de nødvendige kompetencer for at kunne handle bæredygtigt. Det sker bl.a. gennem fokus på trivsel og sundhed, livslang læring og sker i samarbejde med de partnerskaber, vi indgår i.

Udvalgte pædagogiske og didaktiske principper

De nedenstående fem pædagogiske og didaktiske principper, indtænkes i alle fag og skaber en spændende, nærværende og praksisorienteret undervisning. Målet er, at eleverne opnår egenskaber og kompetencer, der vil være brugbare – ikke blot i den tid, eleverne er tilknyttet skolen, men også i deres efterfølgende praksis. SOSU Østjylland anerkender, at dette afhænger af elevernes individuelle personlige og faglige udgangspunkt, samt den enkeltes læringsparathed. Det vil desuden variere i hvor høj grad de enkelte pædagogiske og didaktiske principper bliver integreret i de enkelte fag, da vi anerkender, at der er forskel på fag, hold og undervisere.

1. Det 21. århundredes kompetencer:

På SOSU Østjylland har vi taget et bevidst valg om at betragte det 21. århundredes kompetencer som en didaktisk metode, der kan bringes i spil i dagligdagen og undervisningslokalet. Det betyder, at vi arbejder procesorienteret mod at skabe læringsrum, der kan styrke elevernes kompetencer inden for:

- Kollaboration
- Feedback og Dialog

[1] "A Whole School Approach" er en helhedsorienteret tilgang til at fremme bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab. Det betyder, at man udover at beskæftige sig med faglige tematikker i undervisningen skal tænke bæredygtighed og globalt medborgerskab ind i skolens samlede praksis. Det kan kræve en forandring af skolens nuværende praksis og derfor er det vigtigt, at alle skolens aktører (administration, teknisk personale, elever, forældre, lærere og ledelse) er involverede i processen mod at blive en UNESCO Verdensmålsskole. (Link: UNESCO Verdensmålsskoler - UNESCO ASP)

- Videnskonstruktion
- Kommunikation
- Teknologi
- Problemløsning og Innovation

Disse kompetencer er ikke isolerede slutmål, men en naturlig del af den måde, hvorpå eleverne tilegner sig, arbejder med, og bliver fortrolige med det faglige stof og knytter det an til deres egen personlige og professionelle udvikling. Gennem arbejdet med det 21. århundredes kompetencer udvikler eleverne ikke kun deres faglige viden, men også de egenskaber,

der gør dem robuste og handlekraftige i deres fremtidige arbejde. Samtidig styrkes deres personlige udvikling, så de bliver reflekterede, empatiske og ansvarlige fagpersoner, der kan navigere i en kompleks og foranderlig omsorgssektor.

2. Bæredygtighed:

På SOSU Østjylland er bæredygtighed et væsentligt element i dagligdag og undervisning, hvor fokus rettes mod at didaktisere den nødvendig *viden, færdigheder og holdninger*, som muliggør, at eleverne bliver i stand til at *handle bæredygtigt*.
Overordnet kan man sige, at bæredygtighed på SOSU Østjylland handler om at ændre/skabe/forstærke mindset, så det ikke kun omhandler *omsorg og sundhed for nulevende*, men også omhandler *omsorg og sundhed for fremtidige liv*. Trods den dystre baggrund, der nødvendiggør ændringer i vores handlinger, er det vigtigt at undervisning i bæredygtighed må og skal ske via *håbets og handlingernes pædagogik*.[2]
Undervisningen skal således sikre, at eleverne gennem aktiviteter alene eller sammen undersøger og finder bæredygtige løsninger på forskellige problemstillinger. Bæredygtige løsninger indeholder både en miljømæssig, social og økonomisk dimension, og det er vigtigt at eleverne oplever at være en del af løsningen frem for en del af problemet.

3. Sproglig opmærksomhed:

På SOSU Østjylland har vi fokus på sproglig opmærksomhed i undervisningen, gennem bl.a.:

- Opmærksomhed på fagsprog og ord der bruges i sammenhæng med fagsproget.
- Faglige begreber og deres betydning.

Sproglige opmærksomhed indbefatter både det mundtlige og skriftlige sprog som bruges i tekster, opgaver, PowerPoints, oplæg, simulationer, cases, eksamensopgaver osv., og beskriver en processuel opmærksomhed hvor underviseren har fokus at bygge bro mellem elevernes hverdagssprog og det faglige sprog (fagets sprog), de har brug for at lære. Gennem sproglig opmærksomhed og ved at anvende metoder og værktøjer som f.eks. stilladsering, før-under-efter-strategier både ved faglig læsning og faglig lytning, giver underviseren eleverne redskaber, som gør dem i stand til at bevæge sig fra deres hverdagssprog til et præcist og nuanceret fagsprog.

[2] (jf. Andy Højholdt og Thomas Ravn-Pedersen som sammenfatter den helt generelle tilgang til bæredygtighedsundervisning, nemlig at eleverne skal forstå, reflektere og handle aktivt).

Redskaberne som underviserne har fokus på i undervisningen, og som hjælper eleverne med bedre at kunne forstå fagtekster – genfortælle teksten – svare på spørgsmål – og anvende fagsproget aktivt er bl.a.:

- Læsestrategier
- Lyttestrategi
- Skrivestrategi
- Notatteknik
- Fra hverdagssprog til fagsprog
- Læseguides vha. AI

4. Digital handlekompetence:

På SOSU Østjylland, arbejder vi aktivt med digital handlekompetence. Digital handlekompetence handler om at give eleverne kompetencen til at vurdere og tage stilling til, hvornår og hvordan digitale teknologier kan og bør anvendes. Gennem undervisning og praktisk træning med fx kunstig intelligens, velfærds- og læringsteknologier og andre digitale teknologier og platforme får eleverne mulighed for at udvikle deres teknologiforståelse. Denne tilgang sikrer, at eleverne ikke blot lærer at anvende eksisterende teknologier, men også bliver i stand til at forholde sig kritisk og træffe velovervejede beslutninger om både kendte og fremtidige digitale løsninger. Vores formål er at ruste dem til en verden, hvor teknologier konstant udvikler sig, og hvor digital handlekompetence bliver en central del af deres evne til at navigere i det digitale landskab.
I den forbindelse arbejder vi også aktivt med at lære eleverne at bruge teknologier bevidst og nedbringe risikoen for distraktion fra mobiltelefoner og andre skærme i skoletiden som en del af vores retningslinjer for skærmbrug i undervisningen. Læs retningslinjerne her i underviserhåndbogen.

5. Simulation, velfærds- og læringsteknologi:

På SOSU Østjylland arbejder vi målrettet med simulation, velfærds- og læringsteknologier som elementer i undervisningen.

- Simulation anvendes som en pædagogisk metode, der skaber praksisnære læringsmiljøer, hvor eleverne kan træne færdigheder og koble teoretisk viden til praksis. Gennem simulation får eleverne mulighed for at øve sig i realistiske, men trygge omgivelser, hvor de kan reflektere over både handling og teori gennem briefing, scenarier og debriefing. Undervisningen differentieres og understøtter elevernes motivation og læring gennem meningsfuldt engagement.
- Velfærds- og læringsteknologier integreres som en naturlig del af undervisningen med fokus på at styrke elevernes forståelse for, hvordan teknologi kan forbedre borgernes livskvalitet og medarbejdernes arbejdsmiljø. I

undervisningen kobles faglige, etiske og sociale overvejelser, så eleverne rustes til at anvende teknologi i praksis med respekt for både borgere og fagets værdier.

Udvalgte understøttende elementer af skole- og læringsmiljø

På SOSU Østjylland arbejdes der aktivt med at skabe fællesskabende initiativer og aktiviteter for vores elever – både i og udenfor skoletid. At indgå i sociale fællesskaber kan for vores elever være med til at;

- Ruste vores elever til at indgå i et kommende arbejdsfællesskab.
- Understøtte elevernes trivsel på skolen og hermed også understøtte et godt klassemiljø og dermed færre konflikter og bedre læring.
- Bidrage til øget gennemførelse.
- Skabe positive fortællinger om vores skole og dermed gøre den attraktiv for kommende elever.

Når vi, igennem sociale fællesskaber, arbejder med trivsel er det både fysisk, psykisk og faglig trivsel der er tale om. Derfor er vores tilbud målrettet eleverne også forskelligartet, så vores tilbud matcher vores diverse elevsammensætning. Af trivselsfremmende initiativer kan blandt andet nævnes;

- Fællesskab i fokus: *fredagssamlinger*, *fællessang*, *årsfest* & *fredagscafeer*.
- Fritidsaktiviteter efter skoletid: *Cykeltræning*, *fodboldtræning*, *danseundervisning*, *madlavningsforløb* mm.
- Årlige tilbagevendende begivenheder: *julebanko*, *årsfest*, *fastelavnsfest* m.fl.

I arbejdet med at skabe sociale fællesskaber, har vi høj grad af elevinvolvering, og har derfor også etablerede elevdrevne udvalg som **Aktivitetsudvalget** (arrangerer sociale arrangementer), **Verdensmålsrådet** (bidrager i SOSU Østjyllands arbejde med bæredygtig udvikling) og **Elevråd** (Arbejder med trivsel og skolemiljø). Hensigten med disse udvalg at inddrage elevernes stemme og perspektiver, så de får medbestemmelse på initiativer og beslutninger på vores skole.

Understøttelse af undervisningen

Studievejledning

Vejledningens formål er at understøtte og styrke elevens trivsel ved at finde konstruktive løsninger der kan medvirke til gennemførsel af elevens ønske om uddannelse.

- Vejledningen arbejder tæt sammen med skolens undervisere, studiestøtten og andre interne og eksterne samarbejdspartnere, om at understøtte elevernes ønske om at gennemføre uddannelse på SOSU Østjylland.
- Vejlederne stiller sig til rådighed for skolens elever, der i det daglige har mulighed for at opsøge vejledningen om stort og småt, i forhold til uddannelserne og livet på skolen
- Hvert hold har en vejleder tilknyttet.
- Der er undervejs et tæt samarbejde mellem underviserne på holdene og den tilknyttede vejleder. Ved bekymring for elevens uddannelsesforløb, f.eks. gennemførsel og/eller trivsel, sættes en række samtaler i gang, som underviser og vejleder samarbejder om. Formålet er at afdække problemstillinger og finde konstruktive løsninger.
- Der er desuden også et tæt samarbejde mellem vejledningen og arbejdsgivere om at understøtte elevens gennemførsel og der afholdes ved behov samtaler hvor elev, arbejdsgiver og vejleder deltager. Også her arbejdes der på at styrke elevens trivsel og formålet er tilsvarende at finde konstruktive løsninger.
- Vejledningen fungerer også, i samarbejde med andre, som bindeled til skolens øvrige støttefunktioner.
- Vejledningen svarer, ved henvendelse, på spørgsmål vedr. uddannelse på SOSU Østjylland bl.a. gennem vejledertelefonen.

Pædagogisk Ressourcecenter

I Pædagogisk Ressourcecenter understøtter vi elevernes mulighed for at få og gennemføre deres uddannelse. Det betyder, at afsættet for arbejdet med eleverne hviler på følgende fokuspunkter:

Eleven i centrum - læring i øjenhøjde

Pædagogisk Ressourcecenter er en central del af skolens læringsmiljø, hvor den enkelte elev bliver mødt i øjenhøjde. Vi bidrager til at skabe en tryg og anerkendende atmosfære, så alle føler sig set og forstået uanset baggrund eller udfordringer. Vi arbejder for at give alle elever lige deltagelsesmuligheder, så de bliver så dygtige som muligt, og så de føler sig som en del af fællesskabet. Vi tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger og understøtter elevernes mulighed for at få det bedst mulige udbytte af den daglige undervisning. Vi stiller os til rådighed som ressource for alle aktører i elevens uddannelse med en bred palette af understøttende tilbud.

Stærke sproglige, matematiske, læse- og studiekompetencer

Pædagogisk Ressourcecenter hjælper eleverne med at udvikle studie- og læsekompetencer – fra læseforståelse og analytisk kompetence til refleksionsevne, notatteknik, struktur og planlægning. Vi tilbyder målrettet sproglig støtte og støtte til matematisk

forståelse. Gennem inspirerende aktiviteter og introduktion til nye og spændende materialer vækker vi elevernes glæde ved at læse og lære nyt. Vi støtter eleverne i at have relevante læse- og skriveteknologier tilgængelige i den daglige undervisning og som redskaber gennem hele livet.

Digital forståelse og informationskompetence

Pædagogisk Ressourcecenter klæder eleverne på til en stadig mere digital verden. Vi styrker deres teknologiforståelse ved at introducere dem til moderne digitale værktøjer og læringsteknologier, så de bliver fortrolige med at anvende og vurdere teknologi i uddannelse og praksis. Samtidig understøtter vi, at eleverne udvikler informationskompetence – evnen til at søge, vurdere og anvende information kritisk og etisk. Eleverne støttes i at udvikle digital dømmekraft, så de kan navigere sikkert i information online og tilpasse sig nye teknologier i fremtidens arbejdsmarked og samfund.

Praksisnær læring gennem simulation, cases og medieproduktion

I samarbejde med undervisere, understøtter Pædagogisk Ressourcecenter broen mellem teori og praksis. Vi leverer teknologi og støtter op om simulation og cases, der gør undervisningen levende og relevant og øger elevernes mulighed for dybere faglig forståelse. I trygge, kontrollerede rammer kan de træne situationer fra arbejdslivet – hvad enten det er via rollespil, virtuelle simulatorer eller case-baserede øvelser – og dermed omsætte viden til handling.
Vi understøtter desuden elevernes produktionskompetence, så de finder flere veje til at udtrykke sig, kommunikere og formidle i lyd, billeder og tekst gennem medieprodukter og dermed deltage i kollaborativ vidensopbygning.

Overordnet om GF2 Social- og sundhedshjælper LUP'en

- Denne lokale undervisningsplan beskriver grundforløbets anden del rettet mod hovedforløbet i social- og sundhedshjælperuddannelsen på SOSU Østjylland.
- Den lokale undervisningsplan for GF2 social- og sundhedshjælperuddannelsen på SOSU Østjylland er skrevet med afsæt i de lovmæssige krav til uddannelsen.
- Vi tager udgangspunkt i skolens værdigrundlag som er fællesskab, faglighed, ordentlighed og mod.
- Aktiv deltagelse ses som læringens drivkraft, og der er på SOSU Østjylland fokus på at skabe produktive og medskabende læreprocesser.
- Læring ses som en individuel såvel som social proces. Derfor tilrettelægges undervisningen, så den foregår i forpligtende arbejdsfællesskaber og netværk, hvor eleverne kan inspirere og engagere hinanden i undervisningsaktiviteterne. Intentionen er at styrke elevernes kompetencer til at agere professionelt i praksis.

Eleven skal have følgende kompetencer på begynderniveau:

1) Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
2. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at skabe relationer, samt understøtte rehabilitering, guidning og vejledning af borgeren til mestring af eget liv, samt inddrage enkle faktorer, der fremmer og hæmmer motivationen for egenomsorg.
3. Eleven kan gengive kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt i kendte situationer videregive observationer og handle fagligt relevant på livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens.
4. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
5. Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter, samt reflektere over kost og motions betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.
6. Eleven kan i kendte situationer redegøre for ergonomiske principper, regler om sikkerhed og arbejdsmiljø, samt deltage i forflytninger med og uden velfærdsteknologiske hjælpemidler, samt i enkle situationer reflektere over egenomsorg i jobudøvelsen.
7. Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med professionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med borgere, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
8. Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation, samt anvende sundhedsfaglige begreber og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
9. Eleven kan redegøre for social- og sundhedsvæsnets opbygning og social- og sundhedshjælperens rolle, samt gengive de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.

10. Eleven kan i enkle situationer vejlede borgeren i at opnå digital kontakt til offentlige myndigheder med fokus på beskyttelse af borgerens digitale data.
11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Overgangskrav til hovedforløbet

Eleven skal have gennemført følgende fag på følgende niveauer for at kunne starte på et hovedforløb:

Grundforløbsprøven	Bestået
Dansk niveau D	Bestået
Naturfag niveau E	Bestået

Eleven skal have opnået følgende certifikater:

1. Kompetencer svarende til "Førstehjælp på erhvervsuddannelserne" efter Dansk Førstehjælpsråds uddannelsesplaner pr. oktober 2020.
2. Kompetencer svarende til elementær brandbekæmpelse efter Dansk Brand- og sikringsteknisk Institutions retningslinjer pr. 1. september 2014.

Formål og beskrivelse af uddannelsen

Grundforløb 2 er en praksisnær indledende del af erhvervsuddannelsen til social- og sundhedshjælper, hvor formålet er at gøre eleven klar til hovedforløbet ud fra gældende kompetencemål, hvor vi medtænker skolens værdigrundlag. Varigheden er 20 uger.

Fag på Grundforløb 2

Grundforløb 2 social- og sundhedshjælper består af følgende fag:

Det uddannelsesspecifikke fag Inkl. Motion, førstehjælp og elementær brandbekæmpelse	Det uddannelsesspecifikke fag (10 uger) Virksomhedsforlagt undervisning (VFU) (1,2 uge) Førstehjælp (0,4 uge) Elementær brandbekæmpelse (0,2 uge)	12 uger (inklusiv prøve)

Dansk	E-niveau (2 uger) D-niveau (2 uger)	4 uger (inklusiv evt. prøve)
Naturfag	F-niveau (2 uger) E-niveau (2 uger)	4 uger (inklusiv evt. prøve)
Valgfag for elever som har godskrivning i dansk	Valgfag 1 (2 uger) Valgfag 2 (2 uger)	4 uger

Undervisningstiden

På Grundforløb 2 er undervisningsnormen på minimum 26 timer pr. uge i gennemsnit. Hertil kan der forventes lektier.

Undervisningen starter oftest kl. 8.15, og der er indlagt gennemsnitligt 45 minutters bevægelse pr. dag eller som et selvstændigt motionsfag i skemaet.

Undervisningen

Vi arbejder case-baseret, hvilket betyder, at de enkelte faglige temaer bliver hægtet op på en relevant case. På den måde tager undervisningen udgangspunkt i eksempler fra praksis, og derved sikres det, at undervisningen bliver praksisnær og opleves som meningsfuld for den enkelte elev. Der er ligeledes et samarbejde med praksis om virksomhedsforlagt undervisning (VFU), hvor eleven har mulighed for at anvende den underviste teori og i praksis afprøve/ arbejde med kompetencemål.
Gennem undervisningen skal eleverne løbende have individuel vejledning og feedback i forhold til de læreprocesser og produkter, som indgår i undervisningens aktiviteter.
Kollaborativ undervisning muliggør, at der arbejdes med feedback på flere niveauer (lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev) fx simulation, som stimulerer den individuelle og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen. Grundlaget for evalueringen er kompetencemålene.
Digitale kompetencer inddrages ligeledes i undervisningen. Gennem undervisning og praktisk træning med fx kunstig intelligens, velfærds- og læringsteknologier og andre digitale teknologier og platforme får eleverne mulighed for at udvikle deres teknologiforståelse.
Motion og bevægelse indgår på flere måder som en naturlig del af undervisningen såvel som en bæredygtig tankegang medtænkes.

Grundfagsundervisningen i dansk og naturfag tilrettelægges i sammenhæng med den øvrige undervisning, så eleven opnår indsigt og færdigheder i grundfaget. Grundfagsundervisningen skal i videst muligt omfang tilrettelægges i sammenhæng med det uddannelsesspecifikke fag.
Sproglig opmærksomhed indtager en særlig status i undervisningsdifferentieringen f.eks. læsestrategier og udvikling af fagsprog.

Opbygning af det uddannelsesspecifikke fag

Undervisningen i det uddannelsesspecifikke fag har fokus på at eleven kommer godt i gang med sin uddannelse på GF2. Eleven bliver præsenteret for begge uddannelsesretninger til hovedforløbet: Social- og sundhedshjælper og Social- og sundhedsassistent.
I det uddannelsesspecifikke fag fokus være på samarbejde og læring med det formål, at eleven lærer sine klassekammerater at kende, både ved gruppearbejde og fælles klasseaktiviteter, og så klasserummet bliver et godt og trygt sted at lære. Der vil ligeledes være individuelle læringsprocesser, hvor eleven arbejder med refleksion.
Det uddannelsesspecifikke fag indeholder introduktion til skolen og klassen som arbejdsplads, samt introduktion og anvendelse af de på skolen anvendte IT-systemer; ITS Learning og Studie+.
Ligeledes introduceres til skolens brandprocedure, servicepersonale, studiestøtte, verdensmål og bæredygtighed.
I det uddannelsesspecifikke fag introduceres i øvrigt til, hvad læring er og hvad det kræver af den enkelte elevs indsats. Der vil blive præsenteret forskellige former for studieteknikker med det formål, at eleven bliver bevidst om, hvordan hun/ han lærer bedst. Der vil i dette tema også være fokus på, hvad feedback er.
Målet er, at eleven gennem hele grundforløbet bliver i stand til at tage ansvar for egen læring. Eleven skal have viden om – og aktivt kunne deltage i – samarbejde i grupper og i klassefællesskabet.
Generelt taksonominiveau for GF2: Der arbejdes på begynder og rutineret niveau gennem alle temaer.

Aldersro

I det uddannelsesspecifikke fag bliver eleven præsenteret for Plejecenter Aldersro, hvor eleven præsenteres for forskellige beboere, der hver har en livsstilssygdom. Læringsmål og pensum er knyttet op på hver beboer således, at fokus er på beboeren og Aldersro. Ud fra didaktiske overvejelser kan man vælge at arbejde med 3-5 borgere, som skal dække fagets mål.
Generelt arbejdes med introduktion af emner som inddrages i arbejdet med de enkelte borgere.
I introduktionen af Aldersro kommer eleven til at arbejde med sundhedsbegrebet, sygdomslære, sundhedsvæsnets opbygning og faggruppens placering heri. De vil ligeledes arbejde med faggruppens pligter, rettigheder, fagsprog samt tværfagligt samarbejde. Eleven vil få kendskab til faget og de forskellige faggrupper, der arbejder i sundhedsvæsnet, og hvilke arbejdsopgaver de enkelte faggrupper har.

Kompetencemål

Begynderniveau:

- 1. Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
- 9. Eleven kan redegøre for social- og sundhedsvæsnets opbygning og social- og sundhedshjælperens rolle, samt gengive de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.
- 11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Evaluering og bedømmelse

Alle elever tilbydes elevsamtale med henblik på at få en god uddannelsesstart.

Case: Kirsten Smit

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i Kirsten Smit, der har KOL og arteriosklerose. Eleven skal tilegne sig grundlæggende viden om hjertets og kredsløbets opbygning og funktion, samt få kendskab til de almindeligt forekommende aldersforandringer og livsstilssygdommene KOL og arteriosklerose. Sygdomsforståelse understøttes gennem praktiske øvelser og motion. Eleven arbejder med forskellige kommunikationsformer og gennem simulation og innovative undervisningsformer får eleven mulighed for at kunne handle etisk og respektfuldt ud fra borgerens fysiske og psykiske behov.
Gennem den metodiske tilgang, sygeplejeprocessen skal eleven med udgangspunkt i bl.a. borgerens livshistorie og ressourcer vise, hvordan eleven vil medvirke til at støtte borgere med funktionsnedsættelse bedst muligt.

Kompetencemål

Begynderniveau:

- 1. Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
- 2. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at skabe relationer, samt understøtte rehabilitering, guidning og vejledning af borgeren til mestring af eget liv, samt inddrage enkle faktorer, der fremmer og hæmmer motivationen for egenomsorg.
- 3. Eleven kan gengive kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt i kendte situationer videregive observationer og handle fagligt relevant på livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens.
- 4. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
- 5. Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter, samt reflektere over kost og motions betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.
- 7. Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med professionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med borgere, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
- 11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Motion kan bidrage med sundhedsprofil, konditionstest, stolegymnastik, venepumpeøvelser og sugerørsøvelse. Planlægning og igangsættelse af aktiviteter.
Grundfaget naturfag kan bidrage naturfagligt kernestof der kan arbejdes med i dette forløb: stoffers opbygning og egenskaber, herunder O_2 og CO_2 samt respirationsprocessen.
Grundfaget dansk kan bidrage med viden om livshistorien som genre, herunder kommunikation og interviewteknik, skelnen mellem subjektiv og objektiv.

Evaluering og bedømmelse
Gennem case-præsentation, simulation eller scenarie skal eleven vise begyndende forståelse for fagsprog og sygeplejeprocessen. (Lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).

Case: Finn Backmann

Indhold
Undervisningen tager udgangspunkt i Finn Backmann, der har nedsat funktionsevne efter stroke. Eleven skal tilegne sig viden om nervesystemet og enkelte lidelser relateret til stroke. I casen møder eleven arbejdsmiljømæssige udfordringer og skal kunne differentiere mellem de forskellige arbejdsmiljømæssige områder og komme med mulige handlinger for at løse de identificerede konflikter. Eleven skal bl.a. gennem simulation, en innovativ tilgang og fysiske øvelser, tilegne sig viden om ergonomi og hjælpemidler samt inddrage velfærdsteknologiske løsninger i forhold til at afhjælpe de problemstillinger ved bl.a. forflytning, der er omkring Finn Backmann. Eleven skal selvstændigt og gennem samarbejde med andre tilegne sig en forståelse af begreberne sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse. Eleven skal arbejde med hverdagsaktiviteter og rehabilitering og med baggrund i casen lære vigtigheden af fagbegreberne. Gennem den metodiske tilgang, sygeplejeprocessen skal eleven med udgangspunkt i bl.a. rehabilitering, ergonomi, nervesystemet, vise hvordan eleven vil medvirke til at igangsætte handlinger og støtte borgerens mestringsevne og livskvalitet.

Kompetencemål
1. Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
2. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at skabe relationer, samt understøtte rehabilitering, guidning og vejledning af borgeren til mestring af eget liv, samt inddrage enkle faktorer, der fremmer og hæmmer motivationen for egenomsorg.
3. Eleven kan gengive kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt i kendte situationer videregive observationer og handle fagligt relevant på livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens.
4. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
5. Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter, samt reflektere over kost og motions betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.
6. Eleven kan i kendte situationer redegøre for ergonomiske principper, regler om sikkerhed og arbejdsmiljø, samt deltage i forflytninger med og uden velfærdsteknologiske hjælpemidler, samt i enkle situationer reflektere over egenomsorg i jobudøvelsen.
7. Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med professionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med borgere, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
8. Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation, samt anvende sundhedsfaglige begreber og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.

9. Eleven kan redegøre for social- og sundhedsvæsnets opbygning og social- og sundhedshjælperens rolle, samt gengive de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.
11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Motion kan bidrage med: Krydsbevægelser, hjernegymnastik, balance, bryde/tumleøvelser, arbejdsstillinger ved styrke/løft, kluddermutter, agilitystige, yoga, mindfulness. Planlægning og igangsættelse af aktiviteter.
Grundfaget naturfag kan bidrage med naturfagligt kernestof der kan arbejdes med i dette forløb: fysik faglige beregninger i forbindelse med i ergonomi og forflytninger og matematikfaglige beregninger i forhold til BMI
Grundfaget dansk kan bidrage med: kendskab til aktivitetsanalyse og -beskrivelse samt dokumentation og fokus på arbejdsmiljø.

Evaluering og bedømmelse
Gennem case-præsentation, simulation eller scenarie skal eleven vise øget forståelse for sygeplejeprocessen med begyndende anvendelse af fagbegreber. (Lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).

Case: Tove Vang

Indhold
Undervisningen tager udgangspunkt i Tove Vang, der har en demens-sygdom.
Eleven skal tilegne sig grundlæggende viden om sanserne og deres funktion, samt få kendskab til normale aldersforandringer og demens. Velfærdsteknologi og anvendelsen af disse skal understøtte elevens forståelse af hvilke hverdagsudfordringer borgere med demens og sansenedsættelse kan opleve. Eleven skal tilegne sig en grundlæggende viden om kommunikation med pårørende, ligesom eleven skal kunne anvende denne viden i praksis ved fx at kunne kommunikere på en etisk og respektfuld måde.
Eleven skal tilegne sig viden om pligter i et ansættelsesforhold og kan redegøre for disse, bl. a. med fokus på dokumentation. Eleven skal arbejde simulationsbaseret med personlig pleje, samt kende og beskrive relevante arbejdsgange. Scenarier understøtter elevens udvikling af kommunikative færdigheder. Eleven skal tilegne sig viden om og kan anvende sygeplejeprocessen som metodisk tilgang til arbejdet med Tove Vangs problemstillinger.

Kompetencemål
1. Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
2. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at skabe relationer, samt understøtte rehabilitering, guidning og vejledning af borgeren til mestring af eget liv, samt inddrage enkle faktorer, der fremmer og hæmmer motivationen for egenomsorg.
3. Eleven kan gengive kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt i kendte situationer videregive observationer og handle fagligt relevant på livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens.

4. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
7. Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med professionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med borgere, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
8. Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation, samt anvende sundhedsfaglige begreber og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
9. Eleven kan redegøre for social- og sundhedsvæsnets opbygning og social- og sundhedshjælperens rolle, samt gengive de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.
10. Eleven kan i enkle situationer vejlede borgeren i at opnå digital kontakt til offentlige myndigheder med fokus på beskyttelse af borgerens digitale data.
11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Motion kan bidrage med: Spilforståelse, regler, instruktion, sanseøvelser, M-bold, dans og koordination, minefelt, aktiviteter med brug af geriatridragter. Planlægning og igangsættelse af aktiviteter.
Grundfaget naturfag kan bidrage med: Naturfagligt kernestof der kan arbejdes med i dette forløb: Cellebiologi i forbindelse med mikroorganismer og hygiejne, samt anvendt kemi i forbindelse med rengøringsmidler.
Grundfaget dansk kan bidrage med: verbal og nonverbal kommunikation, subjektiv og objektiv kommunikation, sanseoplevelser omsat til tekst, produktion af lyriske tekster.

Evaluering og bedømmelse

Gennem case-præsentation, simulation eller scenarie skal eleven vise anvendelse af sygeplejeprocessen og fagbegreber. (Lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).

Case: Nadire Berk

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i Nadire Berk, der har oprindelse i Tyrkiet og har type 2 diabetes.
Eleven skal tilegne sig grundlæggende kendskab til livsstilssygdommen type 2 diabetes. Eleven vil få kendskab til de basale funktioner i relation til urinveje, kønsorganer og fordøjelsen samt de almindeligt forekommende aldersforandringer.
Eleven kan anvende fagsprog til at forklare kroppens basale opbygning og funktion.
Eleven arbejder med kostens og motionens betydning for sundhed – med fokus på type 2 diabetes. Eleven vil gennem praktiske øvelser opnå viden og færdigheder om hygiejne samt valg og forbrug af materialer. Gennem samarbejde om kulturer, vaner og traditioner opnår eleven forståelse og indsigt i kulturelle forskelle og ligheder.

Eleven får viden om, og kan anvende sygeplejeprocessen som metodisk tilgang i arbejdet med en case.

Kompetencemål

1. Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
2. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at skabe relationer, samt understøtte rehabilitering, guidning og vejledning af borgeren til mestring af eget liv, samt inddrage enkle faktorer, der fremmer og hæmmer motivationen for egenomsorg.
3. Eleven kan gengive kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt i kendte situationer videregive observationer og handle fagligt relevant på livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens.
4. Eleven kan i kendte situationer medvirke til at afbryde smitteveje og reflektere over enkle måder at overholde hygiejniske retningslinjer.
5. Eleven kan medvirke til at igangsætte enkle sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende aktiviteter, samt reflektere over kost og motions betydning for livskvalitet, fysisk, psykisk og social sundhed for en udvalgt målgruppe.
7. Eleven kan i kendte situationer medvirke i samarbejdet med professionelle samarbejdspartnere og anvende udvalgte metoder til kommunikation med borgere, pårørende og professionelle for at forebygge vold og konflikter.
11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Motion kan bidrage med kulturel dans, kost og motion som forebyggelse, konditionstræning, sundhedsprofil, goalball, forbrænd en marsbar (tværfagligt med naturfag). Planlægning og igangsættelse af aktiviteter.
Grundfaget naturfag kan bidrage med naturfagligt kernestof der kan arbejdes med i dette forløb: Energi og energiomsætning samt beregninger i forhold til kost og aktivitet, cellebiologi i forhold til mikroorganismer og transport af stoffer over cellemembranen.
Grundfaget dansk kan bidrage med kulturforståelse og normer.

Evaluering og bedømmelse

Gennem case-præsentation, simulation eller scenarie skal eleven vise anvendelse af sygeplejeprocessen og fagbegreber. (Lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).

Case: Birte Blume

Indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i Birte Blume, som har osteoporose. Eleven skal gennem motion og fysiske øvelser tilegne sig viden om knogler, led og muskler. Eleven skal arbejde med lovgivning og det forventes, at eleven kan de overordnede forskelle mellem service – og sundhedsloven. I den forbindelse bliver eleven undervist i praktisk hjælp, og vil have mulighed for at afprøve

det tillærte i simulationsundervisningen. Med udgangspunkt i Birte Blume skal eleven kunne identificere og udvælge relevante hjælpemidler til at afhjælpe mulige udfordringer.
Eleven anvender fagsprog og sygeplejeprocessen som metodisk tilgang i arbejdet med Birte Blumes problemstillinger.

Kompetencemål

1. Eleven kan i kendte situationer yde omsorg, pleje og praktisk hjælp til borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ud fra enkle etiske refleksioner over borgerens selvbestemmelsesret, intimsfære og blufærdighed.
3. Eleven kan gengive kroppens opbygning, organsystemer og basale funktioner, samt i kendte situationer videregive observationer og handle fagligt relevant på livsstilsrelaterede sygdomme og de hyppigst forekommende symptomer på demens.
6. Eleven kan i kendte situationer redegøre for ergonomiske principper, regler om sikkerhed og arbejdsmiljø, samt deltage i forflytninger med og uden velfærdsteknologiske hjælpemidler, samt i enkle situationer reflektere over egenomsorg i jobudøvelsen.
8. Eleven kan deltage i enkel faglig kommunikation, samt anvende sundhedsfaglige begreber og på baggrund af observationer i kendte situationer medvirke ved faglig dokumentation i digitale kommunikations- og dokumentationssystemer.
9. Eleven kan redegøre for social- og sundhedsvæsnets opbygning og social- og sundhedshjælperens rolle, samt gengive de mest almindelige rettigheder og pligter som fagperson.
11. Eleven kan udvise empati for målgruppen og reflektere over enkle etiske dilemmaer i jobudøvelsen.

Motion kan bidrage med: styrketræning, knogleopbyggende træning, balanceøvelser, smidigheds- og mobilitetstræning. Planlægning og igangsættelse af aktiviteter.
Grundfaget naturfag kan bidrage med:
Naturfagligt kernestof der kan arbejdes med i dette forløb: fysik faglige beregninger i forbindelse med i ergonomi og forflytninger, herunder tryk, gnidningsmodstand, kraftmoment og vægtstangsprincip.
Grundfaget dansk kan bidrage med: opsøge, sortere og udvælge information til en skriftlig, mundtlig eller kreativ opgave. Arbejde metodisk og systematisk med genreskrivning i forhold til mundtlige og skriftlige opgaver. Anvendelse af fagbegreber.

Evaluering og bedømmelse

Gennem case-præsentation, simulation eller scenarie skal eleven vise sikkerhed i anvendelse af sygeplejeprocessen og fagbegreber. (Lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).

Grundforløbsprøven

Grundforløbsprøven afvikles i overensstemmelse med beskrivelse og vejledning i eksamenshåndbogen på sosuøstjylland.dk:

Microsoft Word - Prøvebeskrivelse grundforløbsprøve GF2 SSH.docx

Virksomhedsforlagt undervisning (VFU)

VFU er et samarbejde mellem skolen og samarbejdende kommuner, hvor det fælles mål er at afklare, forberede og uddanne fremtidens social- og sundhedshjælpere. VFU er "snusepraktikker", hvor eleverne kommer ud i praksis i to perioder af tre dage. Formålet med VFU er at eleverne præsenteres for faget og det at være fagperson, samt får oplevelser i praksis, som de kan tage med sig tilbage til skoleundervisningen. VFU skal således bidrage til at eleverne kan koble teoretisk viden på praksisoplevelser og få forståelse for arbejdsopgaver og forventninger, der er til eleverne som kommende fagpersoner. Derfor inddrages kompetencemålene i det omfang, det har været relevant for den enkelte elev.
Eleverne skal i undervisningen inden VFU opnå kendskab til livshistorie, kommunikation, hygiejne, pligter, rettigheder og det at være fagperson.
Inden første VFU introduceres eleverne til dagene og efter VFU samles der op i klassen på dagene i praksis.
Eleverne skal indgå i praksis ud fra skolens værdigrundlag og ordensregler.

Overgangsdage

Overgangsdagene sikrer muligheden for en eventuel reeksamination. Der vil for øvrige elever være refleksion og evaluering over grundforløbet. Der sættes fokus på overgangen til hovedforløbet og arbejdes med opgave i DU-IT.dk
Desuden afholdes afslutning på den sidste dag i overgangsdagene.

Motion

Faget Motion på SOSU Østjylland understøtter elevernes viden om og erfaring med fysisk aktivitet som en central del af sundhed, trivsel og faglig praksis. Motion kan indgå både som et selvstændigt fag og som en integreret del af USP-faget, samt i grundfagene, hvor bevægelse og kropslige erfaringer kobles til faglige mål.

I overensstemmelse med grundfagsbekendtgørelsen arbejder eleverne med forståelse for kroppens funktioner, fysisk kapacitet, sundhedsfremme og forebyggelse. De opnår indsigt i, hvordan fysisk aktivitet påvirker både fysisk og mental sundhed – hos dem selv og hos de borgere, de møder i praksis.

Eleverne kan møde motion gennem varierede undervisningsformer såsom træningsøvelser, korte bevægelsesaktiviteter i undervisningen, udendørs motion, simple styrke- og konditionsprogrammer, samt refleksioner over egne bevægelsesvaner og deres

betydning for arbejdslivet i sundheds- og omsorgssektoren. Der arbejdes praksisnært med, hvordan man som fagprofessionel kan motivere til fysisk aktivitet, tilpasse bevægelse til den enkeltes funktionsniveau og skabe meningsfulde rammer for aktiv deltagelse. Faget bidrager dermed til, at eleverne udvikler både kropslig bevidsthed, personlige ressourcer og faglige kompetencer til at arbejde sundhedsfremmende og rehabiliterende.

Dansk

Danskfaget i erhvervsuddannelserne bidrager gennem tværfagligt samspil med erhvervsuddannelsens øvrige fag til at styrke og udvikle danskfaglige og personlige kompetencer. Fagets omdrejningspunkt er de kulturelle og kommunikative kompetencer: At tale, at samtale, at præsentere, at lytte, at læse, at skrive og at se.
Fagets identitet hviler på to ben: Det almene og det erhvervsfaglige.
Formålet med danskfaget i erhvervsuddannelserne er at styrke elevens forudsætninger for at benytte det danske sprog i erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag til kommunikation og samarbejde og som værktøj til erkendelse, læring, oplevelse, tolerance og fællesskab.
Det bestræbes i planlægningen af undervisningen, at der samarbejdes med USP-faget om mikro- eller makro tværfaglige forløb.
Niveauer og vejledende varighed:

Niveau E: 2 uger eller 65 lektioner fordelt over 20 uger Niveau D: 2 uger eller 65 lektioner fordelt over 20 uger

Niveau E

Kompetencemålene danner grundlag for undervisningens tilrettelæggelse og for evalueringen af eleven.
Fagets mål: Niveau E

Kommunikation (K)

1. Eleven kan kommunikere reflekteret i almene og erhvervsfaglige situationer med brug af relevante tale-, lytte- og samtalestrategier i forhold til formål og situation.
2. Eleven kan kommunikere hensigtsmæssig i samarbejde og samvær med andre.
3. Eleven kan vælge og anvende it og multimodale medier hensigtsmæssigt til kommunikation, informationssøgning og formidling.
4. Eleven kan skelne mellem og reflektere over virksomheders interne og eksterne kommunikation.
5. Eleven kan demonstrere viden og bevidsthed om sproglige normer i diverse kontekster, herunder det konkrete erhverv og elevens konkrete uddannelsesvalg.

Læsning (L)

1. Eleven kan læse og forstå teksters betydning i almene og erhvervsmæssige sammenhænge og anvende relevante læsestrategier i forhold til læseformål, teksttype og kontekst.
2. Eleven kan gennemføre målrettet og kritisk informationssøgning med relevans for erhverv, uddannelse og dagligdag.
3. Eleven kan ud fra læseformål og kendskab til teksttyper forberede, gennemføre og redegøre for læsning med relevans for det konkrete erhverv, den konkrete uddannelse og dagligdagen.

Fortolkning (T)

1. Eleven kan forholde sig til kultur, sprog, erhverv og uddannelse gennem analyse og diskussion af tekster.
2. Eleven kan iagttage og analysere diverse tekster med relevans for det konkrete. erhverv, den konkrete uddannelse og dagligdagen.

Fremstilling (F)

1. Eleven kan anvende relevante skrivestrategier og udtrykke sig forståeligt og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.
2. Eleven kan planlægge, forberede og fremstille forholdsvis korrekte skriftlige og mundtlige tekster ved brug af teksttyper med direkte relevans for det konkrete erhverv, den konkrete uddannelse og dagligdagen.
3. Eleven kan gå i dialog om egne og andres skriftlige produkter fra erhverv og uddannelse, herunder om skriveformål, målgruppe, genre og sprog.
4. Eleven kan vælge og anvende hensigtsmæssige repræsentationsformer med direkte relevans for det konkrete erhverv og den konkrete uddannelse.

Indhold/Kernestof (Niveau E)

Danskfagets kernestof er de væsentlige begreber, modeller og metoder, der indgår i kommunikation, læsning, fortolkning og fremstilling.
Tekstvalg og tekstarbejde har et bredt fokus på erhvervsvalg og elevens dagligdag. Der arbejdes med det udvidede tekstbegreb og forskellige teksttyper er repræsenteret, heriblandt fiktion, faktion og nonfiktion, og mundtligt stof af relevans for den uddannelse eller det uddannelsesområde, eleven har valgt, hvor tekster fra nyere tid prioriteres.
Således vil *arbejdet med* og *produktionen af elevens egne* tekster tage udgangspunkt i skolens Fælles pædagogisk didaktisk grundlag (FPDG), efter gældende grundfagsbekendtgørelse og i sammenhæng med uddannelsens kompetencemål.
Der arbejdes gennem forløbet med styrkelse af elevens læsefærdigheder, sproglige forståelse og der anvendes IT i videst omfang som kompensation, til indsamling af viden, til præsentation samt produktion af skriftlige produkter.
Der arbejdes målorienteret til de enkelte lektioner ud fra Fagets mål som er tilpasset den enkelte elev/elevgruppe, for at tilgodese behov for differentiering.
Arbejdsformerne er kendetegnet ved individuelt, par- og gruppearbejde med fremlæggelser fra både elever og underviser.

Mål	Mulig genre/ opgave	Muligt indhold	Mulig evaluering
K1 K2 K5 L1 L3 T1 T2 F1 F2 F3 F4	Noveller *Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget:* Beboer 1 (livshistorier (forskellige miljøer) Beboer 4 (kultur og normer)	Fiktion Analysearbejde med fokus på: -Genrekendskab -Parafrase -Novellebento -Videredigtning m/ fokus på sproglig stil, miljø, fortælleforhold osv. -Undersøgelsesorienteret tilgang til litteraturlæsning	Mundtlig præsentation Peer-feedback Mapop – opgaver og svar.
K2 K3 K5 L1 L2 L3 T1 T2	Dokumentarfilm *Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget:* Beboer 1 (kommunikation, interviewteknik)	Grænsen mellem fiktion og nonfiktion Genrekendskab Analysearbejde med fokus på: - Kommunikationsmodel	Multiple choice Screenshots- plakat Kahoot
K1 K2 K5 L1 L2 L3 T1 T2 F4	Artikler *Muligt tværfagligt* *samarbejde med USP-faget:* Beboer 3 (kommunikation)	Nonfiktive teksttyper Omnibus og lokalaviser i Danmark Avisens undergenrer Analysearbejde med fokus på: - Layout - Kommunikationsmodel - Kildetyper - Blikfang og illustrationer - Appelformer - Sprog - Omnibus og lokalaviser i Danmark	Mundtlig præsentation i ekspertgrupper Opgave og refleksionsspørgsmål på gulvkort Skriftlig opgave Peer-feedback

		- Avisens undergenrerSubjektivitet og objektivitet	

K1 K2 K3 L1 L3 T1 T2 F4	Billedet - Kunstbilledet - Pressefotoet *Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget:* Beboer 1: (Kommunikation) Beboer 3 (Verbal og non- verbal kommunikation) Fokus på bæredygtighed udtrykt som kunst.	Fiktion Genrekend skab Analysearbejde med fokus på: - Motiv - Komposition - Farveskala og kontrast- og komplementærfarv er - Perspektiv - Rum og Linjer - Kommuni ationsmod el - Besøg på kunstmuseum - Kunst i bybilledet	Mundtlig præsentation i ekspertgrupper Mapop i byen Besvarelse af opgave på kunstmuseum.
K1 K2 L1 L3 T1 T2 F1 F2	Lyrik Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget: Beboer 3 (Sansebeskrivelse)	Fiktion Analysearbejde med fokus på: - Komposition - Rim - Undergenrer - Real- og billedsprog - Sanser - Sprog: Symboler og	Poetry slam med eget lyrik Refleksions-spørgsmål

F3 F4		metaforer - Egen digtning	
K1 K2 K3 K4 K5	Podcast *Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget:* Beboer 1, 2, 3 og 4 (Kendskab til medie, lyttestrategier)	Nonfiktion Format og typer Kommunikationsmodel Virkemidler	Mundtlig præsentation af selvvalgte podcast og refleksion over sammenhæng mellem format, type og indhold.

Niveau D

Fagets mål: Niveau D Kommunikation (K)

1. Eleven kan kommunikere reflekteret i komplekse almene og erhvervsfaglige situationer med brug af relevante tale-, lytte- og samtalestrategier i forhold til formål og situation.
2. Eleven kan diskutere og kommunikere hensigtsmæssigt i samarbejde og samvær med andre og reflektere over forskellige former for kommunikation.
3. Eleven kan vælge og anvende it og multimodale medier hensigtsmæssigt og reflekteret til kommunikation, informationssøgning og formidling.
4. Eleven kan skelne mellem, reflektere over og vurdere virksomheders interne og eksterne kommunikation.
5. Eleven kan forklare sproglige normer i diverse kontekster indenfor erhverv, uddannelse og samfund.

Læsning (L)

1. Eleven kan læse, forstå og diskutere teksters betydning i almene og erhvervsmæssige sammenhænge og anvende relevante læsestrategier i forhold til læseformål, teksttype og kontekst.
2. Eleven kan gennemføre målrettet og kritisk informationssøgning med relevans for erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag.
3. Eleven kan ud fra læseformål, kontekst og kendskab til teksttyper forberede, gennemføre og redegøre for læsning af relevans for erhverv, uddannelse og samfund og efterfølgende diskutere disse læsninger.

Fortolkning (T)

1. Eleven kan forholde sig til kultur, sprog, erhverv og uddannelse gennem analyse og diskussion af tekster.
2. Eleven kan vælge og analysere diverse tekster, som er relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag og anvende relevante analysemodeller.
3. Eleven kan tolke og/eller uddrage relevant betydning af tekster, relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag, på grundlag af analyse og diskutere tolkningen.
4. Eleven kan reflektere over og vurdere tekster relateret til erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag på grundlag af analyse.

Fremstilling (F)

1. Eleven kan anvende relevante skrivestrategier og udtrykke sig forståeligt og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.
2. Eleven kan planlægge, forberede og fremstille formelt korrekte skriftlige og mundtlige tekster ved brug af teksttyper, der er relevante i forhold til emner og kontekster inden for erhverv, uddannelse, samfund og dagligdag.
3. Eleven kan sammenligne og gå i dialog i erhverv og uddannelse om egne og andres skriftlige produkter, herunder skriveformål, målgruppe, genre og sprog.
4. Eleven kan vælge og anvende hensigtsmæssige repræsentationsformer med relevans for erhverv og uddannelse.

Indhold/kernestof

Danskfagets kernestof er de væsentlige begreber, modeller og metoder, der indgår i kommunikation, læsning, fortolkning og fremstilling.

Tekstvalg og tekstarbejde har et bredt fokus på erhvervsvalg og elevens dagligdag. Der arbejdes med det udvidede tekstbegreb og forskellige teksttyper er repræsenteret, heriblandt fiktion, faktion og nonfiktion, og mundtligt stof af relevans for den uddannelse eller det uddannelsesområde, eleven har valgt, hvor tekster fra nyere tid prioriteres. Således vil *arbejdet med* og *produktionen af elevens egne* tekster tage udgangspunkt i skolens fælles pædagogisk didaktiske grundlag (FPDG), efter gældende grundfagsbekendtgørelse og i sammenhæng med uddannelsens kompetencemål.
Der arbejdes gennem forløbet med styrkelse af elevens læsefærdigheder og der anvendes IT i videst omfang som kompensation, til indsamling af viden, til præsentation samt produktion af skriftlige produkter.
Der arbejdes målorienteret til de enkelte lektioner ud fra Fagets mål som er tilpasset den enkelte elev/elevgruppe, for at tilgodese behov for differentiering.
Arbejdsformerne er kendetegnet ved enkelt-, par- og gruppearbejde med fremlæggelser fra både elever og underviser. Disse mundtlige fremlæggelser og denne deltagelse er en del af bedømmelsesgrundlaget.
Der udarbejdes minimum to portfolioopgaver i arbejdsportfolioen, som udgør præsentationsportfolioen. Portfolioopgaver bedømmes ud fra 7-trinsskalaen og de er en del af bedømmelsesgrundlaget.

Evaluering og bedømmelse

Der gives feedback og evalueres løbende gennem forløbet i forhold til fagets mål (Lærer-elev, gruppe-gruppe, elev-elev).
Forløbet afsluttes med evaluering i form af en standpunktskarakter, som eleven modtager ved undervisningens afslutning og/eller en karakter ved afsluttende prøve i faget. Dansk er et udtræksfag, og der trækkes mellem de to grundfag, dansk og naturfag holdvist.
Prøven afholdes på dansk. Se link til prøvebeskrivelse
proevebeskrivelse-dansk-niv-c-d-f_rev-17-02-25.pdf

Mål	Mulig genre/opgave	Muligt indhold	Mulig evaluering
K1 T1 T4 L1 L3 F1 F2 F3 F4	Livshistorier Portrætartikel *Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget:* Beboer 1 (Livshistorier, subjektiv/objektiv)	Livshistorien i praktikken Analysearbejde med fokus på: - Sammenfatning af fakta oplysninger - Interviewteknik - Skabelon til livshistorie - Subjektivitet - objektivitet	Interview af beboer i VFU eller af holdkammerat Portfolioopgaver fx: Portrætartikel Livshistorie
K1 K2 K5 L1 L3 T1 T2 F1 F2 F3 F4	Noveller Novellefilm *Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget:* Beboer 4 (kultur og normer)	Fiktion Analysearbejde med fokus på: - Genrekendskab -Analyse- og fortolkningsarbejde -Perspektivering og vurdering	Mundtlig præsentation Peer-feedback Feedback Portfolioopgave fx: Novelleskrivning Videredigtning af novelle

			Billedproduktion over en novelle
K1 K2 K3 K5 L1 T1 T3 T4 F1 F4	Billedet - Pressefoto - Kunstbillede	Nonfiktion Genrekendskab Analysearbejde med fokus på: - Motiv - Komposition - Farveskala og kontrast- og komplementærfarver - Perspektiv - Rum og Linjer - Kommunikationsmodel Bookcreator	Mundtlig præsentation i grupper Elev-elev feedback Portfolioopgave: Udarbejde bog med pressefoto i Bookcreator.
K2 K4 L3 T3 T4 F1 F4	Folder/brochure Hjemmeside Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget: Beboer 3 (Demens og sansepåvirkning)	Nonfiktion Genrekendskab Analysearbejde med fokus på: - Kommunikationsmodel - Layout - Rækkefølge af informationer - Modtagergrupper - Kritisk læsning af fagtekster	Mundtlig præsentation i grupper Elev-elev feedback Portfolioopgave fx: Udarbejde en folder

		- Symbolske virkemidler	
K1 K2 L1 L2 T1 T2 F1 F2 F3 F4	Lyrik Muligt tværfagligt samarbejde med USP-faget: Beboer 2 (Ergonomi/velfærdstek nologi) Beboer 3 (Sansebeskrivelse)	Fiktion Analysearbejde med fokus på: - Komposition - Rim - Undergenrer - Real- og billedsprog - Sanser - Sprog: Symboler og metaforer - Egen digtning	Vi synger sammen - besøg af ældre fra plejehjem Refleksions-spørgsmål Portfolioopgave: Skriv et digt om et hjælpemiddel
K1 K2 K5 L1 L2 L3 T1 T2 T3 F2 F3	Artikler *Muligt tværfagligt samarbejde*	Nonfiktive teksttyper Analysearbejde med fokus på: -Avistyper -Avisens undergenrer -Analyse- og fortolkningsarbejde -Subjektivitet og objektivitet	Mundtlig præsentation i ekspertgrupper Gulvkort Portoflioopgave: -Skriv et læserbrev

Naturfag

Naturfag er et grundfag og består af elementer fra fagene fysik, kemi, biologi og matematik. I faget arbejdes der teoretisk og praktisk med problemstillinger inden for bl.a. sundhed og miljø. Faget benytter sig af naturvidenskabelige metoder, hvor viden og forståelse udvikles gennem på den ene side praktiske eksperimenter og på den anden side teorier og modeller.

I naturfag arbejdes ud fra fagmål og fagligt indhold tilrettelægges ud fra naturvidenskabelige metoder i faget. Dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil med elevens erhvervsuddannelsesretning.
Naturfag følger "Bekendtgørelse om grundfag, erhvervsfag, erhvervsrettet andetsprogsdansk og kombinationsfag i erhvervsuddannelserne og om adgangskurser til erhvervsuddannelserne"
Link til bekendtgørelsen: Bekendtgørelse om grundfag, erhvervsfag, erhvervsrettet andetsprogsdansk og kombinationsfag i erhvervsuddannelserne og om adgangskurser til erhvervsuddannelserne (retsinformation.dk)
Link til grundfagsbekendtgørelsen i naturfag, fysik og kemi: Vejledning - Naturfag fysik og kemi.pdf (emu.dk

- Fagenes mål i temaet

Niveau F

1. Har kendskab til naturfaglige begreber og enkle modeller, så du kan forklare erhvervsfaglige problemstillinger med naturfagligt indhold,
2. kan foretage enkle beregninger i sammenhæng med det naturfaglige arbejde,
3. under vejledning kan arbejde eksperimentelt med faget,
4. under vejledning kan arbejde sikkerhedsmæssigt korrekt med udstyr og kemikalier,
5. under vejledning kan anvende relevante digitale informationskilder og værktøjer, og
6. under vejledning kan dokumentere og formidle resultater af dit arbejde med naturfaglige emner.

Niveau E

1. Forstår naturfaglige begreber og modeller, og kan forklare erhvervsfaglige problemstillinger med naturfagligt indhold,
2. har kendskab til matematiske udtryk og kan udføre for enkle beregninger i sammenhæng med det naturfaglige arbejde,
3. Kan arbejde selvstændigt med simple eksperimenter,
4. kan arbejde sikkerhedsmæssigt korrekt med udstyr og kemikalier,
5. kan diskutere fagets betydning for den teknologiske udvikling og for dets påvirkning af mennesket, erhverv og samfund,
6. kan anvende relevante digitale informationskilder og værktøjer,
7. kan dokumentere og formidle resultater af sit arbejde med naturfaglige emner.

Indhold

I den daglige naturfagsundervisning arbejdes ud fra en række hovedtemaer.

- Basiskemi og celler
- Energi og energiomsætning

- Anvendt kemi
- Mikrobiologi
- Fysikken bag ergonomien.

Arbejdsformer

I naturfag arbejdes der med eksperimentelt arbejde, teoretiske oplæg, opgaveløsning selvstændigt og i grupper, casearbejde, beregninger samt dokumentation i form af skriftlige og mundtlige/kreative fremlæggelser.

Bæredygtighed
Som en del af de 5 hovedtemaer er der fokus på bæredygtighed;
- I forbindelse med temaet energi- og energiomsætning arbejdes med kulstofkredsløbet og kendskab til menneskeskabt påvirkning af miljøet.
- I anvendt kemi arbejds bl.a. med vandets kredsløb, faremærkning, bortskaffelse og dosering.

Evaluering og bedømmelse

Der gives feedback og evalueres løbende gennem forløbet i forhold til fagets mål.
Forløbet afsluttes med evaluering i form af en standpunktskarakter, som eleven får ved undervisningens afslutning og/eller en karakter ved afsluttende prøve i faget. Naturfag er et udtræksfag, og der trækkes mellem de to grundfag, naturfag og dansk holdvist. Prøven afholdes på dansk. Se link til prøvebeskrivelse
proevebeskrivelse-naturfag-e.pdf